

หลังยุคทักษิณมิกส์ : ปฏิรูปการเมืองครั้งใหม่

ดร.เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (ยุค ศรีอาริยะ) *

ชื่อเรื่อง **หลังยุคทักษิณมิกส์** คงทำให้ผู้อ่านเดาได้ว่า ผมกำลังจะทำนาย “การสิ้นสุด” หรือ “อวสานของยุคทักษิณมิกส์” ภายใต้การนำของคุณทักษิณ

ในยุคโลกาภิวัตน์ คำว่า “หลัง”(Post-) กำลังกลายเป็นคำที่มีความหมายและถูกใช้บ่อยครั้งมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำๆ นี้ถูกนำมาใช้ในทางวิชาการกันมาก มากกว่ายุคสมัยใดๆ ทั้งหมด เช่น เราจะได้ยินคำว่าหลังยุคทุนนิยม (Post-capitalism) หลังยุคอุตสาหกรรม(Post-industrialized) และหลังยุคสมัยใหม่(Post-modern) เป็นต้น

นี่คือการสะท้อนภาพของความพลิกผันในยุคโลกาภิวัตน์ ที่อภิวัดนี้ไปรวดเร็วอย่างรวดเร็วจนกระทั่งเราคาดคิดหรือตามไม่ทัน

นอกจากนี้ คำว่า “หลัง” ยังมีความหมายอีกประการหนึ่งว่า อนาคตกำลังไล่ล่าคุณ และเราวิ่งไล่ตามอนาคตไม่ทัน หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่า อนาคตกำลังกำหนดความเป็นไปในปัจจุบัน

ดังนั้น การเรียนรู้อนาคต และการทำนายหรือการคาดการณ์ “อนาคต” จึงกลายเป็นศาสตร์สำคัญศาสตร์หนึ่งที่เรากำลังศึกษาในยุคนี้

หรือพูดเป็นรูปธรรมก็คือ **ในยุคโลกาภิวัตน์ วัตถุประสงค์ของที่ถูกผลิตขึ้น พอเริ่มออกสู่ตลาด และเริ่มวางขาย ก็กลายเป็นความล้าสมัยไปแล้ว**

ทักษิณมิกส์ก็ไม่ต่างจากสินค้าการเมืองชิ้นหนึ่ง ที่เริ่มต้นได้ดีอย่างยิ่ง เพราะคนไทยกำลังต้องการสิ่งใหม่ ที่ดูดีและทันสมัยในนามของการ “คิดใหม่ ทำใหม่”

แต่น่าเสียดาย วันนี้ สินค้าการเมืองชิ้นนี้ “ตกทุน” ไปเสียแล้ว

ถ้าย้อนอดีต ในช่วงเลือกตั้งที่ผ่านมาได้เกิดปรากฏการณ์ “ทักษิณฟีเวอร์” ภาพทำนนายกปรากฏทุกหนทุกแห่ง ภาพของท่านมีผลอย่างยิ่งต่อการเลือกตั้ง จนทำให้ “ไทยรักไทย” ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาจนล้นสภา

หลังจากนั้นไม่นาน กระแสฟีเวอร์ก็เริ่มจางหายไป หายไปอย่างรวดเร็ว ความเชื่อถือและความศรัทธาโดย ตรงต่อคุณทักษิณเริ่มเสื่อมลง

วันนี้ “ทักษิณมิกส์” กำลังขายไม่ได้ และขายไม่ออก และดูเหมือนว่าจะกลายเป็นสินค้าการเมืองที่ “เน่า” และ “เสีย”

* ผู้อำนวยการสถาบันวชิรธรรม

แม้แต่คนที่เคยเชียร์และเคยสนับสนุน อย่างเช่น คุณสนธิ หลวงตามหาบัว ก็หันหลังให้ หรือหันกลับมาวิพากษ์อย่างรุนแรงเสียเอง หรือแม้แต่บรรดาอดีตผู้ใหญ่ภายในพรรคไทยรักไทย ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่จิ๋ว หรือ ท่านเสนาะ ก็ลุกขึ้นมาทำร้ายท่าน

วันนี้กลุ่มพลังที่ต่อต้านท่านนายกฯ เริ่มจับกลุ่มกัน ขยายตัวขึ้นทุกวัน และกำลังจะกลายเป็นพลังการเมืองใหม่ที่สร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ให้การเมืองไทย

ใบหน้าของท่านนายกที่ดูบูดบึ้ง เครียด และประหวั่นกลัวเรื่องดาวพระศุกร์เข้าพระเสาร์แทรก ดาวพุดดถอย สะท้อนความผิดพลาดและความล้มเหลวทางการเมืองได้ดี

คำถามที่ต้องตอบคือ

อะไร คือที่มาของการพังพาบของทักษิณมิกส์

มีบทเรียนอะไรบ้าง ที่เราควรเรียนรู้

และที่สำคัญ **“จะสร้างการเมืองใหม่หลังยุคทักษิณได้อย่างไร”**

แต่ก่อนที่จะตอบคำถามเหล่านี้ เราคงต้องเข้าใจว่า **อะไรคือที่มาของทักษิณมิกส์** และ **ทักษิณมิกส์ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองไทยเมื่อไร และอย่างไร**

วันก่อนผมไปร่วมชุมนุมและฟังคุณสนธิอภิปรายในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ มีคนเข้าร่วมเกือบแสน เจอเพื่อนเก่าๆ หลายคน หลายคนเดินทางมาจากต่างจังหวัด บางคนเช่ารถมากันเป็นกลุ่มๆ เพื่อจะมาฟัง และร่วมแสดงออกทางการเมือง

บรรยากาศการเมืองแบบนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นมานานแล้ว

บรรยากาศการเมืองแบบนี้ทำให้ผมคิดย้อนไปถึงเหตุการณ์ 14 ตุลา ยุคที่ผมเป็นนักศึกษาอยู่ และได้มีโอกาสมีส่วนร่วมร่วมกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งนี้

ตอนนั้นผมรับผิดชอบด้านกรวิเคราะห์ข่าวและสถานการณ์ให้กับฝ่ายนักศึกษา

จำได้ว่ามีข้อมูลข่าวสารไหลเข้ามาจำนวนมาก มากจนไร้ระเบียบ จนทำให้ผมเองสับสนไปหมด

ผมจึงเดินออกจากห้องข่าว ลงไปร่วมเคลื่อนไหว เดินขบวน ฟังความคิดอ่าน และการแลกเปลี่ยนของผู้ที่เข้าประชุม

สำหรับผม **ประชาชน คือพลังในการเปลี่ยนประวัติศาสตร์ และถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุด**

ผมมีหลักพื้นฐานง่ายๆว่า คนที่จะเข้าใจพลวัตของประวัติศาสตร์ยุคใหม่ได้คือ **คนที่เข้าใจ “ใจ” ของประชาชน**

วันนั้น ผมตระหนักว่าผู้คนนับแสนๆ คนออกสู่ท้องถนนด้วย **“หัวใจ”** ที่เป็นหนึ่งเดียวกัน หัวใจที่ต่อต้านผู้นำทรราชได้ผืนหนึ่งเดียวกันแล้ว

ผมจึงได้บทสรุปในใจว่า

ไม่ว่าเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จะจบลงอย่างไร ประวัติศาสตร์ไทยได้เปลี่ยนโฉมหน้าใหม่แล้ว ยุครัฐบาลทหารได้จบประวัติศาสตร์ของตัวเองไปแล้ว

วันนี้ หลังจากได้พบปะและคุยกับเพื่อนๆ และผู้คนที่เข้ามาร่วมชุมนุม ผมก็ได้บทสรุปไม่ต่างกัน วันของทักษิณมิกส์ที่เคยยิ่งใหญ่ รุ่งโรจน์ ได้ก้าวเข้ามาใกล้ถึง “จุดจบ” แล้วเช่นกัน

ทักษิณมิกส์กับการเมืองไทย

เพื่อนๆ ที่มาจากต่างจังหวัดกลุ่มหนึ่ง ชวนผมให้ไปนั่งทานข้าวต้มด้วยกัน อยากจะให้ผมวิเคราะห์สถานการณ์บ้านเมืองให้ฟัง

เพื่อนเริ่มด้วยการตั้งคำถามว่า

“จะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่อีกหรือไม่”

ผมตอบว่า

“เป็นไปได้”

เพื่อนถามต่อว่า

“ถ้าเกิดขึ้นแล้ว อนาคตการเมืองไทยจะเปลี่ยนไปอย่างไร”

ผมตอบว่า

“ผมไม่รู้จริงๆ แต่คิดว่า การเมืองกำลังก้าวและพัฒนาไปข้างหน้า แม้จะเกิดความปั่นป่วนวุ่นวายกันช่วงหนึ่งก็ตาม แต่จะก้าวไปอย่างไร คงต้องเป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนต้องช่วยกันคิด ต้องช่วยกันเสนอเพราะประเทศนี้เป็นของพวกเราทุกคน ไม่ใช่ของคนใด คนหนึ่ง”

เพื่อนคนหนึ่งแย้งว่า

“หมายถึงคุณทักษิณสิ”

ผมได้แต่ยิ้ม และไม่ตอบอะไร

เพื่อนถามว่า

“ทำไมการเมืองไทยจึงก้าวสู่วิกฤติเสถียรภาพของรัฐบาลได้”

ผมตอบว่า

“มีหลายเหตุปัจจัยก่อเกิดซ้อนทับกันในเวลาเดียวกัน ที่สำคัญคือ การเกิดกระแสชาลงทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมืองในเวลาเดียวกัน ประสานกับการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด(ในเชิงรุก) ติดๆกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปราบปรามประชาชนในเขตสามจังหวัดภาคใต้ การพยายามควบรวมนอำนาจทั้งภาครัฐ และควบคุมบรรดาสื่อให้อยู่ภายใต้อำนาจ

ยุทธศาสตร์เชิงรุกในทุกด้านนั้นได้ก่อศัตรูขึ้นทุกด้าน และทุกทาง รวมทั้งภายในกลุ่มชนชั้นนำเอง และภายในพรรคไทยรักไทยเอง

นอกจากนี้ ก็มีปัจจัยที่เป็นปัญหาหลัก รวมศูนย์ที่ตัวคุณทักษิณเอง ซึ่งจำเป็นต้องกล่าวถึงเช่นกัน"

ผมคงขอเริ่มวิเคราะห์จากปัจจัยที่เป็นปัญหาหลักนี้ก่อน

ในวิชารัฐศาสตร์ มีคำกล่าวว่า "อำนาจ" คือที่มาของการคอร์รัปต์ (Corrupt) แต่ผมอยากจะต่อท้ายว่า ไม่เพียงแต่คอร์รัปต์เท่านั้น ยังนำหายนะมาสู่ผู้ที่หลงใหลในมายาของอำนาจด้วย

ใครหลงใหลมายาของอำนาจ และการประจบสอพลอ ก็จะทำลายตัวเองในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่มีทั้งเงิน และยังเป็นด็อกเตอร์ ก็จะคิดว่าตนเองใหญ่ที่สุด เก่งที่สุด ก็จะหลงอำนาจ และหลงตัวเองอย่างยิ่งในเวลาเดียวกัน

ผลต่อเนื่องทางการเมืองที่ตามมาคือพรรคไทยรักไทยได้กลายเป็นเพียงพรรคการเมืองของคนๆเดียว แทนที่จะมีระบบการนำ หรือการบริหารที่รวมหมู่

รัฐบาลไทยก็กลายเป็นรัฐบาลของท่านผู้นำคนเดียว การประชุมรัฐมนตรีก็กลายเป็นเพียงการ"รับคำสั่ง" จากท่านผู้นำ

ใครใกล้ชิดที่สุด และรู้จักวิธีประจบสอพลอดีที่สุด ก็จะได้ตำแหน่งสูงๆในรัฐบาล ใครไม่ขึ้นกับท่าน ไม่เห็นด้วยกับท่าน และขัดแย้งกับท่าน ก็จะถูกกลบตบบาท และถูกถีบออกไป

นี่คือระบบที่เรียกว่าระบบ CEO ซึ่งเป็นระบบที่มีท่านประธานคนเดียวมีอำนาจเด็ดขาด และรู้ดีไปทุกเรื่อง กลุ่มบุคคลอื่นๆที่เหลือคือ ลูกน้อง หรือคนรับใช้ที่คอยรับคำสั่ง

ระบบนี้ อาจจะใช้ในการบริหารบริษัทขนาดเล็ก แต่ไม่เหมาะสำหรับการใช้บริหารประเทศทั้งประเทศ

เพื่อนคนหนึ่งสวนขึ้นว่า

"ผมรู้สึกเสียดายพรรคไทยรักไทย" และเล่าให้ฟังต่อว่า

"การก่อตั้งพรรคไทยรักไทยนั้นมีการเตรียมการกันอย่างดี ได้เดินทางไปวางแผนจัดตั้งกันถึงยุโรป และถึงขั้นวางแผนจะยึดอำนาจ หรืออภิวัฒน์ประเทศไทย"

ผมบอกเพื่อนว่า "เรื่องนี้ น่าสนใจและน่าวิเคราะห์"

ผมขอขยายความเรื่องการวางแผนยึดอำนาจ ผมคิดว่า ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคไทยรักไทยได้ตระหนักดีว่าจะยึดตัวจริงของอำนาจได้อย่างไร พุดอีกอย่างหนึ่งคือ **อำนาจไม่ใช่อยู่ที่การได้เป็นรัฐบาล หรือคุมรัฐสภา แต่อำนาจอยู่ที่การวางฐานครอบอำนาจระบบรัฐการ (ทหาร ตำรวจ และข้าราชการ) ทั้งหมด**

ผมเล่าต่อว่า

ตอนที่ผมเรียนปริญญาเอก ผมสร้างทฤษฎีขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่ออธิบายการเปลี่ยนผ่านของระบบอำนาจรัฐในระบบการเมืองของโลกที่สาม

ผมเสนอทฤษฎีว่า **อำนาจรัฐนั้นแบ่งได้เป็น 2 ฐาน**

ฐานอำนาจแรกนั้นอยู่ที่ระบบรัฐสภา และการได้เป็นรัฐบาล ผู้ที่จะครองอำนาจนี้ได้ ต้องสร้างพรรคขนาดใหญ่ขึ้นมาได้ก่อน

ฐานอำนาจที่สอง คืออำนาจของระบบรัฐการ

จะสร้างพรรค (ใหญ่) คงหนีไม่พ้นอำนาจเงินตรา

ใครมีอำนาจเงินสูงสุดก็จะสามารถทำได้สำเร็จ ดังนั้น การสร้างพรรคใหญ่จุดเริ่มไม่ใช่ที่เรื่องพรรค แต่คือการผนวกรวมกลุ่มพลังทางเศรษฐกิจที่มั่งคั่งที่สุดเข้าด้วยกัน

ผมคิดว่า นี่คือการมาของการประสานพันธมิตรระหว่างทุนใหญ่ภายในประเทศไทย อย่างเช่น กลุ่มชินวัตร กับกลุ่มซีพี รวมไปถึงกลุ่มทุนพันธมิตรขนาดย่อยอื่นๆ

เมื่อทุนใหญ่ผนวกรวมตัวกันได้ การสร้างพรรคใหญ่ที่สามารถผนวกรวมพรรคย่อยๆ ก็เกิดขึ้นโดยไม่ยากนัก

นี่คือการมาของพรรคไทยรักไทยแบบกินรวบ และผูกขาดอำนาจเหนือการเมือง เหนือระบบการเลือกตั้ง

ดังนั้น การยึดอำนาจเหนือระบบรัฐสภา และการสร้างอำนาจเหนือระบบรัฐบาลไม่ใช่เรื่องยากจนเกินไป

แต่ยังมีโครงสร้างอำนาจที่ครอบเหนื้ระบบรัฐบาล และรัฐสภา ซึ่งมีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งคือตัวจริงของอำนาจรัฐของประเทศโลกที่สาม นั่นคือ **“อำนาจของระบบรัฐการ”** (ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และอำนาจของเทคโนโลยี) โดยมีศูนย์อำนาจเดิม 2 ศูนย์

นั่นคือ สภาพความมั่นคงแห่งชาติ และสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในสมัยก่อนนั้น สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทย และสภาพความมั่นคงดูแลด้านความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคง รัฐบาลที่ขึ้นมาจะมีอำนาจจึงอยู่ในฐานะ “ผู้จัดการ” ที่ต้องจัดการไปตามทิศทางที่ถูกกำหนดวางไว้เท่านั้น

เพื่อนสวนขึ้นมว่า

“คุณยุคกำลังบอกว่า ถ้าคุณทักษิณจะยึดประเทศ ก็ต้องฝาด่านอำนาจรัฐการ โดยการยึดระบบราชการให้ได้ แต่ถ้าฝาด่านไม่ได้ หรือการพยายามฝาด่าน อาจจะทำให้กลุ่มพลังที่เคยกุมอำนาจรัฐหันกลับมาล้ม หรือเผชิญหน้ากับรัฐบาล ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม”

ผมตอบว่า

“ใช่”

เพื่อนถามต่อว่า

“นี่หมายความว่า กำลังมีการเผชิญหน้ากันระหว่างกลุ่มอำนาจเก่าแบบศักดินาที่เคยกุมอำนาจเหนือระบบรัฐการ กับกลุ่มอำนาจใหม่ที่เริ่มเข้ามายุึดอำนาจ ใช่ไหม”

ก่อนที่ผมจะตอบ เพื่อนอีกคนหนึ่งสวนขึ้นว่า

“ถ้าเป็นเช่นนี้ เราก็ต้องหนุนช่วยฝ่ายทุนใหม่ซึ่งก้าวหน้ากว่า โคนล้มอำนาจฝ่ายศักดินาเก่า
สิ”

ผมได้แต่ยิ้ม และกล่าวว่า

“คุณน่าจะรู้ว่า ผมเองเลิกเชื่อทฤษฎีแบบซ้ายเก่าอีกแล้ว ผมคิดว่าประเทศไทยได้ก้าวสู่ยุค
ทุนนิยมมานานแล้ว และกลุ่มที่มีอำนาจทั้งหมดในสังคมไทยคือ กลุ่มทุนด้วยกันทั้งนั้น เพียงแต่เป็น
ทุนที่มีฐานที่มาแตกต่างกันไปเท่านั้น”

ผมเสริมต่อว่า

“ที่สำคัญ ผมก็ไม่เชื่อว่ากลุ่มทุนใหม่ต้องก้าวหน้ากว่ากลุ่มทุนเก่า

การเข้าใจแบบนี้ นี่คือการมองพัฒนาการแบบเป็นเส้นตรง

เราต้องเข้าใจว่า พัฒนาการทุกอย่างนั้น พลิกผัน ไม่เป็นเส้นตรง”

ผมเคยเสนอว่า ในยุคโลกาภิวัตน์ ระบบโลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคทุนใหม่ ที่น่ากลัวอย่างยิ่ง
และมีพลังอำนาจในการผนวกรวมความมั่งคั่ง โดยหากินอยู่กับการปั่นหุ้น ปั่นค่าเงิน(ฟองสบู่) ปั่น
ราคาน้ำมัน และปั่นอสังหาริมทรัพย์

กลุ่มทุนใหม่ก็คือทุนที่ฝรั่งเรียกว่า **ทุนกาสิโน** หรือ **ทุนฟองสบู่** ซึ่งถือว่าเป็นทุนกาฝาก ซึ่งมี
พลังอำนาจในการทำลายตัวเองค่อนข้างสูง และสามารถนำหายนะมาสู่สังคมที่รุนแรง

ปัจจุบัน กลุ่มทุนนี้ มีอำนาจเหนือระบบโลก ในกรณีของประเทศไทย ทุนกลุ่มนี้ก็กำลังแผ่
อำนาจเหนือระบบการเมืองไทย

ดังนั้นคำว่า **ทักษิณนิยม** ในที่นี้คือส่วนหนึ่งของทุนกาสิโนที่มีลักษณะไร้พรหมแดน ซึ่งก่อตัว
ขึ้นและได้มีอิทธิพลเหนือการเมืองไทย

กลุ่มทุนนี้ เริ่มเข้ามามีอำนาจทางการเมืองผ่านระบบการเลือกตั้ง ที่ต้องใช้เงินมหาศาล เริ่ม
ตั้งแต่ยุคพลเอกชาติชาย เนื่องจากว่ากลุ่มทุนใหม่นี้มีความสามารถระดมทุนได้จำนวนมหาศาลผ่าน
การปั่นหุ้น และปั่นที่ดินและอสังหาริมทรัพย์

ผลที่ตามมา ระบบการเลือกตั้งจึงถูกลากมาเชื่อมกับกลุ่มทุนใหญ่ที่ครองอำนาจเหนือตลาด
หุ้น และมีผลทำให้ระบบการเมือง และการเลือกตั้งพัฒนากลายพันธุ์เป็น **ระบบธุรกิจการเมือง**
หรือ **Money Politics** ที่สมบูรณ์แบบ

พูดอีกแบบหนึ่ง ใครมีเงินมากที่สุดก็สามารถซื้อประเทศ ซื้อ ส.ส. หรือซื้อนักการเมือง ที่
ต้องการได้ ดังนั้น ส.ส. และนักการเมืองจึงแปรสภาพเป็นสินค้าประเภทหนึ่งเท่านั้น

ตัวอย่างเช่น พรรคไทยรักไทยจะเลือกซื้อ ส.ส. คนไหน ก่อนอื่นเขาจะใช้วิธีสำรวจคะแนน
ความนิยมผู้ที่ต้องการจะสมัคร ด้วยการสำรวจโพลว่าใครมีคะแนนสูงสุดในเขตนั่นๆ และซื้อ ส.ส.
คนนั้นเข้ามาในพรรค โดยไม่ต้องสนใจว่า ส.ส. คนนั้นจะมีแนวคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมือง
อย่างไร

นอกจากนี้ ก็ใช้ระบบผู้ว่า CEO ให้การสนับสนุนโดยตรง และใช้อำนาจการเมืองท้องถิ่นสนับสนุนอีกต่อหนึ่ง **นี่คือที่มาส่วนหนึ่งของชัยชนะ และแผนการครองเมือง**

ระบบ Money Politics แบบนี้ทำให้ กลุ่มคนที่มีเงิน มีอำนาจเด็ดขาดเหนือบรรดานักการเมือง ทำให้นักการเมืองเป็นเพียงลูกจ้างของบรรษัทการเมือง หรือพรรคการเมือง

ส.ส. ทั้งหมดจะถูกเลี้ยงด้วยเงิน และต้องทำหน้าที่รับคำสั่งจากนาย หาก ส.ส. คนใดเริ่มไม่มีฐานการเมือง ก็จะถูกถีบออกไป

ระบบนี้จะสร้างขึ้นได้ ก็ต้อง “จ่ายเงิน” มหาศาล แต่ระบบนี้จะถือว่าการจ่ายเงินก็คือการลงทุนแบบหนึ่งซึ่งหลังจากลงทุนไปแล้ว ก็ต้องถอนทุนคืน

หลังเลือกตั้ง ทักษิณมิกส์จึงกลายเป็นขบวนการในการถอนทุนคืน ผ่านการสร้างอภิมหาโครงการใหญ่ๆ อย่างเช่น กรณีสร้างสนามบินขนาดใหญ่ สร้างรถไฟฟ้าใต้ดิน และอภิโปรเจ็ค แบบเป็นแสนๆ ล้าน

“ขบวนการการแสวงหาประโยชน์” หรือ “กินแบบใหม่” จึงเกิดขึ้น ไม่ใช่การกินในระดับประเทศ แต่เป็นการสมคบกันกินบ้านกินเมืองในระดับระหว่างประเทศ ระหว่างทุนใหญ่ (ทักษิณมิกส์) ที่มีอำนาจเหนือการเมืองไทย กับบรรษัทยักษ์ใหญ่ข้ามชาติ ตัวอย่างเช่นกรณี CTX เป็นการคอร์รัปชันแบบข้ามชาติ ที่ยากจะตรวจสอบและควบคุม

ในเวลาเดียวกัน การสร้างอภิมหาโปรเจ็คเหล่านี้ มีเจตนาเบื้องหลังคือ ขบวนการปั่น GNP และตามด้วยการปั่นตลาดหุ้น และตลาดเงิน ปั่นที่ดิน และตามด้วยการปั่นอสังหาริมทรัพย์

นี่คือเหตุผลส่วนหนึ่งที่ต้องผลักดัน หรือนำเอาบรรดารัฐวิสาหกิจทั้งหลายเข้าตลาดหุ้น

ในขณะที่ประชาชนคนไทยตาต้าๆ ก็พลอยถูกปั่นไปด้วย

นั่นคือการปั่นให้คนไทยบริโภคนิยม รวมถึงการปั่นหนี้

คนชั้นกลางก็ถูกบีบให้เอาเงินออกมาใช้ ออกมาปั่น ด้วยนโยบายดอกเบี้ยต่ำแบบติดดิน

เศรษฐกิจไทย จึงพัฒนากลายเป็นระบบทุนนิยมพิเศษ หรือทุนนิยมปั่นกำไร หรือที่เราเรียกว่าทุนนิยมฟองสบู่

โดยทั่วไป การปั่นเศรษฐกิจแบบนี้จะสร้างกำไร (งาม) มาก และจะทำให้บรรดาทักษิณมิกส์มั่งคั่ง และร่ำรวยขึ้นเรื่อยๆ อย่างรวดเร็ว แต่ในเวลาเดียวกันทำให้ช่องว่างระหว่างคนรวย (นายทุนฟองสบู่) กับคนจนขยายตัวอย่างรวดเร็ว

ในขณะเดียวกัน ทักษิณมิกส์ก็จะปิดตาประชาชน(จนๆ) ด้วยนโยบายประชานิยม โยนเงินให้คนจนไปใช้ เพื่อปั่นหนี้ และก็ขายฝันแก่คนจนว่า อีก 6 ปีข้างหน้า จะไม่มีคนจนเหลืออยู่ในประเทศไทย

ที่ผ่านมา คนไทยยังไม่ตระหนักว่าประเทศไทยได้ก้าวสู่ยุคทุนนิยมฟองสบู่แล้ว และทุนนิยมแบบนี้คือ ทุนนิยมที่อันตรายอย่างยิ่ง และสามารถทำลายชาติได้ทั้งระบบ

ตัวอย่างสำคัญอย่างยิ่งคือ การแตกของฟองสบู่ ปี 2540

ในช่วงนั้น คนไทยเข้าใจว่า สาเหตุที่พัง เพราะนาย จอร์จ โซรอส เข้ามาตีค่า“เงิน” พูดอีกอย่างหนึ่ง เรายกความเลวทั้งหมดให้กับคนต่างชาติเท่านั้น เราลืมไปว่าทุน (ฟองสบู่) ของไทยเองก็มี ส่วนโดยตรงในการสร้างหายนะครั้งนี้ โดยการกู้เงินมาจากต่างประเทศจำนวนมหาศาล เข้ามาปั่นหุ้นและปั่นอสังหาริมทรัพย์ จนทำให้เศรษฐกิจทั้งประเทศล่มจม

เพื่อนคนหนึ่งถือโอกาสเสริม และถามว่า

“นี่ผมเริ่มเข้าใจแล้วว่า โลกาวัดนี้ทำให้ระบบเศรษฐกิจและการเมืองไทยเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง และอันตรายอย่างยิ่ง”

อีกคนหนึ่งกล่าวว่า

“ผมเริ่มรู้แล้วว่าทำไมทักษิณมิกส์จึงคิดการใหญ่ หวังยึดครองอำนาจรัฐและยึดครองสื่อ เพราะถ้าไม่ยึดครองอำนาจทั้งหมดไว้ การปั่นเศรษฐกิจทั้งประเทศก็จะทำไม่ได้ผลตามที่ต้องการ”

เพื่อนคนนี้จึงตั้งคำถามว่า

“คุณนึกคิดว่า ความล้มเหลวของทักษิณมิกส์ เป็นผลดีต่อประเทศไทยใช่ไหม”

ผมตอบว่า “ใช่” และกล่าวต่อว่า

“สมมุติว่าไม่มีกรณีภาคใต้ ไม่มีสึนามิ ตลาดหุ้นวันนี้ อย่างน้อยก็ต้อง 1500 ขึ้น ถ้าตามด้วยการปั่นอสังหาริมทรัพย์ ด้วยการสร้างรถไฟใต้ดินทั่วกรุงเทพฯ อีก 6 ถึง 7 สาย ราคาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ก็จะถีบตัวขึ้น ในย่านกรุงเทพ ยิ่งมีการสร้างเมืองใหม่ที่เรียกว่าสุวรรณภูมิ การปั่นราคาอสังหาริมทรัพย์ครั้งประวัติศาสตร์ก็จะเกิดขึ้นตามมาอีก”

ผมคงไม่ต้องบอกว่าการปั่นฟองสบู่ครั้งนี้ ใครจะรวย เพราะการปั่นทั้งหมด สามารถผูกขาดความรวยโดยกลุ่มทุนฟองสบู่ที่กุมอำนาจเหนือรัฐ

และถ้าฟองสบู่แตก หรือเกิดสงครามค่าเงินอีก ก็ไม่ต้องกลัวจน เพราะผู้มีอำนาจเหนือรัฐก็จะรู้ว่า รัฐจะเปลี่ยนแปลงค่าเงินอย่างไร เมื่อไร

นอกจากนี้ ทุนฟองสบู่ไทย ถือว่าเป็นทุนไร้พรมแดน ถ้าฟองสบู่จะแตกครั้งใหม่ ทุนใหญ่ก็ใช้วิธีผ่องถ่ายเงิน หรือขายเงินไทยทิ้ง และเปลี่ยนกำไรเป็นเงินต่างชาติ คนที่จะฉิบหายก็คือ “ทุนไทยขนาดกลาง” ที่เรียกว่า “พวกแมลงเม่า” และบรรดาคนไทยตาดำๆ ทั้งประเทศที่จะพลอยล่มจมเพราะการพังของเศรษฐกิจทั้งระบบ

สำหรับผม ความล้มเหลวของทักษิณมิกส์ครั้งนี้ จึงนับว่าเป็นความโชคร้ายของประเทศ

ทำไมทักษิณมิกส์ล้มเหลว

ผมกล่าวนำเสียยาว เพื่อให้เพื่อนๆ เข้าใจว่า อะไรคือทักษิณมิกส์ แต่ผมยังไม่ได้กล่าวเลยว่า ทำไมทักษิณมิกส์จึงล้มเหลว

ผมขอย้อนกลับไปที่เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ปี 2540 เหตุการณ์การฟ้องและแตกของฟองสบู่ครั้งนี้ ทำให้ปัญญาชนไทยจำนวนมาก เริ่มตั้งคำถามกับระบบทุนนิยมที่เรียกว่า **โลกาภิวัตน์**ว่าจะนำความก้าวหน้ามาสู่ระบบโลกและสังคมไทยดังที่กล่าวอ้างหรือไม่

ปัญญาชนจำนวนหนึ่งได้ก่อกระแสการมองโลกในด้านลบขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักวิชาการชั้นนำของประเทศไทยหลายท่าน ผมเองก็ตกเข้าสู่กระแสนี้

นี่คือที่มาการจัดทำหนังสือวิถัทรรศน์ เพื่อตีแผ่อันตรายของโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจฟองสบู่

คำว่า “ลบ” ในที่นี้ คือการคิดสวนกระแสโลกาภิวัตน์ที่อ้างนักอ้างหนาว่าจะนำความรุ่งเรืองมาสู่โลก และประเทศต่างๆ

ในขณะเดียวกัน ก็มีชนชั้นนำหลายกลุ่ม เริ่มคิดสวนกระแสโลกาภิวัตน์ เช่นกัน ตัวอย่างที่สำคัญคือ การนำเสนอเรื่องเศรษฐกิจในเชิงชาตินิยม และแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ภายหลังแนวคิดแบบสวนกระแสนี้ได้พัฒนาสู่แนวคิดที่ว่าด้วยการสร้างระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การสร้างชุมชนที่ยั่งยืน แนวคิดเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาตะวันออก และรวมไปถึงการหันไปหาแบบวัฒนธรรมทางเลือก เช่น การไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ การดำเนินชีวิตแบบธรรมชาติ รวมทั้งการแพทย์ทางเลือก อย่างเช่น การแพทย์แผนตะวันออก และแผนไทย

แม้ว่า การแตกของฟองสบู่ในปี 2540 นี้ จะก่อผลกระทบในวงกว้าง แต่ก็มีกลุ่มทุนฟองสบู่ขนาดใหญ่บางกลุ่มได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง ในช่วงนั้น มีกลุ่มทุนฟองสบู่ในประเทศไทยกลุ่มหนึ่งที่สามารถรู้ข้อมูลภายในเรื่องการเปลี่ยนค่าเงิน ซึ่งผมคงไม่ต้องบอกว่ากลุ่มไหน

หมายความว่า “วิกฤติของประเทศทั้งประเทศ” กลายเป็นความร่ำรวยมหาศาลของคนเพียงหยิบมือ นี่คือการมาของการเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจการเมืองในเวลาต่อมา และนี่คือที่มาของ “ทักษิณมิกส์” ที่ขึ้นมาคุมอำนาจเด็ดขาดเหนือระบบการเมืองไทยอย่างสมบูรณ์แบบ

ดังนั้น กลุ่มทักษิณมิกส์จึงมองโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจฟองสบู่ในแง่บวกเป็นสำคัญ

กล่าวแบบสรุปก็คือ การแตกของฟองสบู่ครั้งนี้ ทำให้เกิดการแตกแยกครั้งใหญ่ในกระบวนการคิดของปัญญาชนไทย และชนชั้นนำไทย โดยแบ่งได้เป็น 2 สาย

สายหนึ่งถูกเรียกว่า พวกมองโลกในแง่ร้าย อีกสายหนึ่งคือ พวกมองโลกาภิวัตน์ด้วยความชื่นมื่น

การเปิดศึกหรือสงครามทางความคิดจึงเริ่มก่อตัวขึ้นระหว่างฝ่ายที่ถูกเรียกว่า พวกนักวิชาการประจำ กับคุณทักษิณ

ฝ่ายทักษิณเอง ก็พยายามสร้างกระแสชื่นชมโลกาภิวัตน์ ด้วยการพิมพ์ และเผยแพร่ รวมทั้งแปลหนังสือต่างประเทศ จำนวนนับร้อยเล่มที่ทานายกหลงใหล ซึ่งงานส่วนใหญ่ผู้เขียนมักเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่หากำไร และร่ำรวยจากระบบเศรษฐกิจฟองสบู่

นี่คือ จุดเริ่มแห่งการต่อสู้ และการเผชิญหน้ากันระหว่างทักษิณมิกส์ กับปัญญาชนไทย

ถ้าย้อนกลับไปในช่วงนั้นอีก หลังฟองสบู่แตกปี 2540 การวิเคราะห์อนาคตไทยก็แบ่งออกเป็น 2 สาย

สายแรกคือ สายทักษิณมิกส์ ที่เสนอว่าจะเกิดปรากฏการณ์ตัว V เนื่องจากว่าพอฟองสบู่แตก ก็หมายความว่า เศรษฐกิจไทยถึงจุดต่ำสุดแล้ว ก็จะเกิดกระแสตีกลับขึ้นเอง

ในขณะที่ **ฝ่ายด้านโลกาภิวัตน์** เตือนว่าไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้น เนื่องจากหลังฟองสบู่แตกปี 2540 ได้ก่อกระแสวิกฤติไปทั่วเอเชีย และแพร่ไปทั่วโลก ระบบเศรษฐกิจโลกโดยภาพรวมยังคงผันผวนอยู่ อย่างเช่นปี 2543 ถึง 2544 ฟองสบู่ได้แตกอีกครั้งที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องเกิดปรากฏการณ์ตัว V

เมื่อทักษิณมิกส์เชื่อมั่นในกระแสโลกาภิวัตน์ และเชื่อในปรากฏการณ์ตัว V แผนการกระตุ้นเศรษฐกิจไทยทั้งระบบ(อย่างแรง) จึงเกิดขึ้นหลังรัฐบาลทักษิณขึ้นมามีอำนาจ

ยุทธวิธีหลักคือระดมเงินทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งการระดมทุน หรือการใช้เงินของอนาคตเข้ามาช่วยปั่นเศรษฐกิจ

เมืองไทยจึงก้าวเข้าสู่ช่วงปั่นใหญ่ทางเศรษฐกิจ ผลที่ตามมาจึงดูราวว่าเศรษฐกิจไทยกำลังพุ่งขึ้น แต่เศรษฐกิจโลกก็ผันผวนเกินกว่าที่ทักษิณมิกส์คาด พอเกิดวิกฤติน้ำมันและวิกฤติสิ่งแวดล้อม กระแสการปั่นเศรษฐกิจก็ล้มเหลวอย่างไม่เป็นท่า

นี่คือที่มาของความล้มเหลวทางเศรษฐกิจ ความล้มเหลวนี้ก่อผลสะท้อนในวงกว้างมาก โดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นกลางในเมืองที่เคยศรัทธา หรือเคยเชื่อมั่นว่า รัฐบาลทักษิณมิกส์จะแก้วิกฤติของบ้านเมืองได้

ภาพความล้มเหลวทางเศรษฐกิจก่อตัวขึ้นพร้อมกับความล้มเหลวทางการเมือง ในการเผชิญวิกฤติ 3 จังหวัดภาคใต้

วิกฤติ 3 จังหวัดภาคใต้ กล่าวได้ว่า **“ยิ่งแก้ ยิ่งวิกฤติ”** ทำให้ความศรัทธาต่อรัฐบาลและคุณทักษิณเสื่อมทรุดลงไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาปัญญาชนไทยที่ติดตามศึกษาและวิจัยเรื่องนี้โดยตรง

งานวิจัยจำนวนมากได้นำเสนอว่า รากที่มาของปัญหา คือนโยบายการอุ้มฆ่า และแนวคิดสร้างรัฐตำรวจขึ้นคุม 3 จังหวัดภาคใต้

มีงานชิ้นหนึ่งที่น่าสนใจมากคือ งานของ ดร. ภูวดล ทรงประเสริฐ ได้นำเสนอผลงานเรื่อง **เพลิงทักซิณ**

ผมคิดว่าจากการตั้งชื่อเรื่อง ผู้อ่านก็พอจะบอกได้ว่า อะไรคือต้นตอของปัญหา ผมขอยกข้อความบางช่วงที่ท่านได้นำเสนอไว้อย่างตรงไปตรงมาและชัดเจน

ท่านกล่าวถึงนายกฯว่า มีอัตตานิยมสูงมาก มีการใช้ดุลพินิจส่วนตัวมากกว่าหลักนิติธรรม ตามกระบวนการยุติธรรมของประชาสังคมที่มีอารยะ จนทำให้นายตำรวจจำนวนหนึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติ จนกระทั่งคำว่า “การอุ้มฆ่า” ได้กลายเป็นยุทธวิธีหลักในการปราบปราม

ในกรณีตากใบ ท่านนายกฯ ได้ออกมาให้สัมภาษณ์ว่า

“การสลายม็อบที่ตากใบเป็นไปตามหลักวิชาการทุกอย่าง” แต่หลังจากนั้นกลับปรากฏว่ามีคนตายไป 84 ศพ ภายใต้การควบคุมดูแล(อย่างเป็นทางการ)ของเจ้าหน้าที่

จนทำให้บรรดาผู้นำศาสนาอิสลาม และประเทศมุสลิม ถึงกับกล่าวประณามเหตุการณ์ครั้งนี้ว่า เป็นการก่ออาชญากรรมโดยรัฐไทย

ถ้าถามผมว่า “วิกฤติได้” ใครคือผู้ที่ต้องรับผิดชอบทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

คำตอบแบบตรงๆ คือ เพลิงทักซิณ

นี่คือเส้นแบ่งที่ใหญ่และไม่อาจจะเชื่อมกันได้ระหว่างนักวิชาการที่รักความเป็นธรรม และกลุ่มที่รักสันติวิธี กับทักษิณมิกส์แบบอำนาจนิยมภายใต้การนำของคุณทักษิณ

หลังจากนั้น กระแสปฏิเสहतักซิณ จึงเริ่มแพร่ระบาดไปทั่วในหมู่ปัญญาชนไทย

เพื่อนสวนขึ้นว่า

“ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมรัฐบาลต้องใช้ความรุนแรงจนเกินเหตุด้วย”

ผมตอบว่า

“น่าจะเกี่ยวกับแนวคิด หรือวัฒนธรรมแบบอเมริกันคาบออย”

ผมคิดว่าคนที่เรียนมาจากสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะจากรัฐเท็กซัส ซึ่งถือว่าเป็นเมืองคาบออย หนีไม่พ้นที่จะรับวัฒนธรรมแบบนี้

ถ้าเราดูหนังคาบออย เราจะพบวิถีการจัดการปัญหาแบบคาบออย นั่นคือวิธีที่พระเอกใช้ป็นยิงผู้ร้ายทิ้งให้หมดทั้งเมือง และทุกอย่างก็จบลงด้วยพระเอกคาบออยได้รับชัยชนะ

เรียกว่า “คิดง่าย” และ “ป่าเถื่อน”

ผมคิดว่าท่านประธานาธิบดี บุช ก็คิดเช่นนี้ ไม่ต่างกัน เพราะท่านก็จบจากรัฐเท็กซัสเหมือนกัน ท่านจึงนำประเทศของท่านติดกับสงครามที่ยากจะสิ้นสุดที่ อิรัก และตะวันออกกลาง

เพราะท่านคิดว่ายึดอิรักง่ายนิดเดียว แค่อัปเดตดัม และฆ่าทุกคนที่เป็นพวกอัปเดตดัมทั้ง พวกอย่างก็คง
เรียบร้อย

วิกฤติ 3 จังหวัดภาคใต้ สร้างความสูญเสียในเชิงเศรษฐกิจมหาศาลมาก เรียกว่าเศรษฐกิจ
แถบ 3 จังหวัด ทั้งหมด รวมถึงศูนย์เศรษฐกิจสำคัญของภาคใต้คือ สงขลา พังงายะเียน

มูลค่าความเสียหายนับแสนล้าน ใครเล่ารับผิดชอบ!!!

ถ้าวิกฤตินี้แพร่ระบาดออกไป หรือหากมีการโจมตีแหล่งท่องเที่ยว หรือกรุงเทพฯ ความ
เสียหายจะขยายเป็นทวีคูณ ใครเล่าคือผู้รับผิดชอบ!!!

และที่สำคัญความล้มเหลวทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง ถูกทำให้แย่ลงด้วยการแพร่
ระบาดของคอร์รัปชันที่เรียกว่า “คอร์รัปชันในเชิงนโยบาย”

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่บางคนเล่าว่า

**เดี๋ยวนี้ การโกงกิน จะกินกันอย่างละเอียด กินทุกจุด ทุกที่ที่มีงบประมาณ เข้าไป
เกี่ยวข้อง**

วันก่อนผมฟัง น.พ.นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ พูดที่ธรรมศาสตร์ ท่านกล่าวถึงการเกิดขึ้นของ
วงจรรูปาตร์ 7 ประการ คือ

1. การผูกขาดอำนาจเบ็ดเสร็จ ทั้งในรัฐบาล รัฐสภา และสื่อมวลชน
2. ผูกขาดระบบเศรษฐกิจอย่างไม่เคยมีมาก่อน
3. มีธุรกิจการเมืองที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อพวกพ้องและวงศ์ญาติญาติ
4. ผูกขาดการออกนโยบาย และกฎหมาย
5. มีการทุจริตในเชิงนโยบาย
6. นโยบายประชานิยม ที่ทำลายความเป็นคนของคนชนบท
7. การมีความพยายามซื้อสื่อ และขบวนการครอบงำสื่อ

ผมขอสรุปว่า วงจรรูปาตร์นี้เกิดจากการประกอบประสานกัน และพัฒนาไปด้วยกันระหว่าง
การขยายการผูกขาดอำนาจการเมือง เศรษฐกิจ และสื่อ และการขยายตัวของการโกงกินบ้านเมือง

ยิ่งอำนาจถูกผูกขาดมากขึ้น การโกงกินบ้านเมืองก็จะขยายตัวไปด้วยกัน

วันนี้ ไม่มีใครเชื่อว่า “รวยแล้วไม่โกง”

เราพบว่า “ยิ่งรวย ยิ่งโกง ยิ่งกิน”

ก่อนจบ ผมกล่าวอย่างสรุปว่า การพังพาบของทักษิณมิกซ์ มีเหตุปัจจัยหลายอย่าง
ประกอบประสานกัน จนวันนี้ ผู้คนจำนวนมากหลังไหลมาร่วมชุมนุมกัน จนก่อกระแสต้านทักษิณ
มิกซ์ขึ้น

รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างอนาคตแก่ประวัติศาสตร์
การเมืองไทยไปแล้วในมิติหนึ่ง และในเวลาเดียวกัน ทักษิณมิกส์ เองก็กลายเป็นประวัติศาสตร์ไป
ด้วยในอีกมิติหนึ่ง

นี่คือ อนาคตที่กำลังไล่ล่าเรา

ทางออกไทย

พอผมจะจบ เพื่อนๆ ก็ขอให้พูดถึงเรื่อง **ทางออก**

ผมจึงเริ่มว่า

“ความจริงแล้วในช่วงทักษิณมิกส์ เราได้เรียนรู้สิ่งที่มีค่ามากมายหลายเรื่องหลายประเด็น
โดยเฉพาะเรื่องความล้มเหลวของทักษิณมิกส์

แต่ถึงอย่างไร ผมคิดว่าคุณทักษิณมีข้อดีหลายอย่าง เช่น เป็นคนขยันอย่างยิ่ง ชอบศึกษา
และสนใจติดตามเทคโนโลยีใหม่ๆ จนถูกขนานนามว่าเป็น อัศวินแห่งคลื่นลูกที่สาม นี่ก็เป็นเรื่อง
ที่ต้องกล่าวถึงเช่นกัน

นอกจากนี้ ท่านเข้าใจความสำคัญของสื่อและใช้สื่อมาก มากกว่าทุกรัฐบาลที่ผ่านมา

นี่คือแง่บวกที่ท่านนำเสนอต่อสังคมไทย

แต่ผมสงสัยว่าอัศวินคลื่นลูกที่สามคนนี้ไม่เข้าใจจริงๆว่า **อะไร คือคลื่นลูกที่สาม**”

คลื่นลูกที่สามคือ คลื่นของการเปลี่ยนผ่านประวัติศาสตร์ ที่ทำให้ยุคเศรษฐกิจทุนนิยมแบบ
เก่า รวมทั้งทุนนิยมฟองสบู่ และยุคการเมืองประชาธิปไตย (ตัวแทน) แบบเก่าสิ้นสภาพ

บางทีเราเรียกยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านนี้ว่า **“ยุคแห่งข้อมูลและข่าวสารซึ่งไร้พรมแดน”**
หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่า ข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนนี้จะกลายเป็นพลังในการผลักดันประวัติศาสตร์
ให้เคลื่อนไปข้างหน้า

พลังข่าวสารนี้ จะแสดงบทบาทผ่านการสร้างชุมชนแห่งความรู้ หรือ Knowledge
Communities และการสร้างขยายเครือข่ายดังกล่าว

เหตุที่ต้องสร้างชุมชนแห่งความรู้ขึ้น เนื่องจากโลกจะเต็มไปด้วยขยะแห่งข่าวสารจำนวน
มหาศาล ดังนั้นที่สำคัญ ชุมชนต่างๆต้องมีความสามารถแยกแยะ วิเคราะห์ วิจัยข่าวสาร และส่งต่อ
ข่าวสารได้

ชุมชนแห่งปัญญานี้ จะเป็นพลังใหม่ในการนำการเปลี่ยนและสร้างประวัติศาสตร์

ที่สำคัญไม่น้อยกว่ากัน เมื่อระบบโลกก้าวสู่ยุคที่พลิกผันอย่างยิ่ง เราต้องตระหนักรู้ว่าในช่วง
นี้ สิ่งเก่ากำลังจะตาย สิ่งใหม่เริ่มเกิด

ดังนั้นเราต้องกล้า **“คิดใหม่ ทำใหม่”** เพราะอนาคตข้างหน้ากำลังไล่ล่าเราทุกคน

การเมืองก็ต้องสร้าง **“การเมืองยุคใหม่”**

เศรษฐกิจก็ต้องสร้าง **“เศรษฐกิจยุคใหม่”**

และวัฒนธรรม รวมทั้งการศึกษาก็ต้องรื้อถอนใหม่

นี่คือ การคิดใหม่ ทำใหม่ อย่างแท้จริง

แต่น่าเสียดาย อัศวินยุคคลื่นลูกที่สามคนนี้ ไม่ได้“คิดใหม่-ทำใหม่” แต่ที่แท้กลับ“คิดเก่า-ทำเก่า” ซึ่งคือรากฐานแห่งการพึ่งพาของทักษิณมิกส์

ทักษิณมิกส์ คิดเก่า-ทำเก่า 5 ประการ

ประการแรก คือ คิดเก่า ทำเก่า ทางเศรษฐกิจ โดยคิดว่า “โลกาภิวัตน์คือรุ่งโรจน์” จึงหลงขึ้นมึนในเศรษฐกิจฟองสบู่ และประเมิณกระแสความผันผวนในยุคโลกาภิวัตน์ต่ำกว่าที่เป็นจริง จึงวางแผนกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งระบบให้โป่งพองอีกครั้งหนึ่ง และวางฐานรากระบบเศรษฐกิจไทยบนฐานการพึ่งพาตลาดต่างประเทศ หรือการส่งออกเป็นสำคัญ และในเวลาเดียวกัน ก็พึ่งพาการนำเข้าน้ำมันเป็นสำคัญ

ท่านลืมไปว่า เศรษฐกิจฟองสบู่ คือระบบเศรษฐกิจเก่าที่เคยทำลายประเทศไทยมาแล้ว จึงถือว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่อันตราย และไม่ยั่งยืน

และท่านไม่เข้าใจว่า โครงสร้างการพึ่งพารวมทั้งนโยบายเน้นการส่งออก และการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันคือนโยบายเศรษฐกิจเก่าตั้งแต่สมัย “คุณปู่” สุนทรเวช แสงโอรณ ซึ่งทำให้ไทยไม่อาจพัฒนาไปข้างหน้าได้

ส่วนนโยบายเศรษฐกิจที่มุ่งแต่ขยาย GNP ก็สุดโอรณอีกเช่นกัน เดียวนี้ระบบเศรษฐกิจโลกใหม่กำลังหันกลับมาสู่แนวคิดที่ขยาย “ความสุข” ของประชาชน ด้วยการสร้างวัฒนธรรมพึ่งดงาม และพอเพียง โดยไม่ได้มองในแง่การผลิต และการบริโภคเป็นหลัก

กล่าวอย่างสรุปคือ **ทักษิณมิกส์ไม่เข้าใจว่าประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างระบบเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่ยั่งยืน และพึ่งตัวเองได้** ซึ่งขึ้นอยู่กับ การวางฐานเศรษฐกิจ วัฒนธรรมที่พอเพียงภายใน และขณะเดียวกันก็ต้องสร้างตลาดภายในที่มั่นคง และลดการพึ่งพาต่างชาติลง

ประการที่สอง ความ“โปร่งใส” ได้กลายเป็นคุณลักษณะพิเศษทางการเมืองในยุคนี้ เนื่องจากความไม่สามารถปกปิดได้ และการไหลของข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะทั่วโลกและไร้พรมแดน

นักการเมืองคนใดก็ตามที่ต้องการวางฐานการเมืองที่มั่นคงและระยะยาวขึ้น ต้องสร้างระบบการเมืองใหม่ที่โปร่งใสขึ้น ไม่เช่นนั้น นักการเมืองคนนั้นจะมีอายุสั้นอย่างยิ่ง และอาจจะมึญจบในฐานะทรราชผู้ปล้นแผ่นดิน

และไม่ว่าจะชอบหรือไม่ก็ตาม เพราะหากความ “ไม่โปร่งใส” เกิดขึ้น ไม่ว่าในรูปของการคอร์รัปชั่น การเปิดโปงด้านข่าวสารซึ่งอยู่เหนือกว่าการควบคุมจะก่อตัวขึ้น จนอาจก่อกระแสต้านระบบการเมืองที่“ไม่โปร่งใส” ดังกล่าว

ดังนั้น ความพยายามที่จะควบคุมสื่อ คือแบบแผนของการเมืองแบบพระราชเก่า ซึ่งการดำเนินนโยบายดังกล่าวถือได้ว่าเป็นนโยบายที่โง่งมอย่างยิ่ง และใช้ไม่ได้ อีกเช่นกัน

ประการที่สาม คือ การที่ทักษิณมิกษ์หลงอยู่กับเรื่อง “เงิน” และ “อำนาจ” ทำให้มองข้ามความสำคัญของวัฒนธรรม การศึกษา และการสร้างชุมชนแห่งปัญญาขึ้น นี่สะท้อนถึงความล้มเหลวเรื่อง การปฏิรูปการศึกษา และการสร้างวัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่ประชาชนไทย

ประการที่สี่ การดำเนินนโยบายโดยใช้การปราบปรามที่รุนแรง คือนโยบายที่สุดๆ “โง่งม” นโยบายนี้เป็นนโยบายเก่าโบราณสุดๆ เช่นกัน

ระบบโลกปัจจุบันได้เคลื่อนเข้าสู่ยุค Chaos จึงสร้างลักษณะพิเศษทางการเมืองขึ้น กล่าวคือ “ยิ่งปราบ ยิ่งปั่นป่วน และยิ่งรุนแรง”

ประการที่ห้า การเมืองกำลังพัฒนาไปจาก “ยุคการเมืองเลือกตั้ง” สู่ “การเมืองแบบมีส่วนร่วม” นี่คือนิยามพิเศษของการเมืองยุคคลื่นลูกที่สาม

ปัจจุบัน กลุ่มชนต่างๆ กำลังแสดงบทบาททางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นคนเล็กคนน้อย จนถึงกลุ่มพลังขนาดใหญ่ จนถึงขนาดใหญ่

ดังนั้น การพยายามปิดกั้นการแสดงออกทางการเมือง รวมทั้งความคิดที่จะสร้างรัฐตำรวจ คือนโยบายที่โง่งมอีกเช่นกัน

พอฟังผมสรุป เพื่อนคนหนึ่งกล่าวว่า

“ในเมื่อทักษิณมิกษ์ล้มเหลวจนก่อเกิดกระแสต่อต้าน แต่หากว่าคุณทักษิณมี “อัตตา” สูงก็ คงไม่ยอมรับว่าตัวเองล้มเหลว ถ้าเป็นเช่นนี้ เมืองไทยคงหนีความรุนแรงไปไม่พ้น”

ผมตอบว่า

นี่คือความรู้สึกที่ดี เพราะโดยพื้นฐานคนไทยไม่ชอบความรุนแรงอยู่แล้ว ความไม่ชอบความรุนแรงนี้ ทำให้การเมืองไทยมี “ทางออก”

แต่ถ้าถามผมอย่างเป็นรูปธรรมว่าจะสร้างทางออกแบบสันติวิธีได้อย่างไร ผมคิดว่าเราต้องสร้างกลุ่มพลังกันขึ้น และหันไปผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการเมืองครั้งใหม่ โดยเริ่มจากการแก้รัฐธรรมนูญครั้งใหม่

พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผมเห็นด้วยกับ **ดร. อมร จันทรสมบูรณ์** เพราะนี่คือเส้นทางสันติธรรมที่สอดคล้องกับกฎหมายบ้านเมือง หรือรัฐธรรมนูญเดิม โดยอาศัยรัฐธรรมนูญมาตรา 313 เป็นหลัก แต่วิธีการที่ผมเสนอแตกต่างจากที่ ดร.อมร นำเสนอ ผมจะเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

ตามมาตรา 313 การแก้ไขรัฐธรรมนูญจะมีที่มาได้ 2 ทางคือ จากคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีปัจจุบันคงไม่มีใครคิดแก้ แต่มาตรานี้ยังเปิดโอกาสให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดย ส.ส. หรือจาก ส.ว. จำนวน 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกในสภานำเสนอได้

นี่หมายความว่า พรรคฝ่ายค้านถ่วงตัวกัน หรือ ส.ว.ถ่วงนี้กำลังกัน ก็สำรอนำเสนอ การแก้ไขรัฐธรรมนูญได้

แต่ที่สำคัญการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้ควรจะมีการเคลื่อนไหวเป็นกระแสทั่วประเทศ ก่อน นำเสนอ โดยเปิดเวทีสาธารณะขึ้น ให้ประชาชนและนักวิชาการมีส่วนร่วม เช่น การเปิดเวที รัฐธรรมนูญขึ้นในจุดต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อเปิดการแลกเปลี่ยน และระดมสมองจากประชาชนทั่วประเทศ

ในการนี้ควรจะมีการสร้างเครือข่าย”ชุมชนแห่งการเรียนรู้” และศึกษาเรื่องรัฐธรรมนูญและ ปัญหาประชาธิปไตยขึ้นทั่วประเทศ

ดังนั้น การนำเสนอ หรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในเวลาเดียวกันนอกจากจะเป็นการสร้างระบบ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมแล้ว ยังจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการจัดการผูกขาด และการพยายามรวบอำนาจทางการเมืองของทักษิณมิกส์ และในเวลาเดียวกันก็จะช่วยเสริมฐาน ความโปร่งใสทางการเมืองแก่ระบบการเมืองไทย

การปฏิรูปการเมืองครั้งที่แล้ว ได้ผ่านมาแล้วหลายปี ผมคิดว่านักวิชาการและคนไทยหลายคนเริ่มเห็นข้ออ่อนใหญ่ๆ หลายประการแล้ว

เราน่าจะนำเอาข้อบกพร่องเหล่านี้มาสำรวจ วิจารณ์ และแก้ไข

ตัวอย่างเช่น

ประการแรก วุฒิสภา ที่เคยคาดหวังว่าจะสร้าง ส.ว. ที่ไม่เกี่ยวข้องกัพรรคการเมือง ดูจะเป็นไปไม่ได้อีกแล้ว สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากบรรดาผู้สมัคร ส.ว. ซึ่งไม่มีสิทธิในการหาเสียง จำเป็นต้องอาศัยฐานพลังการเมืองจากพรรคการเมืองเป็นกำลังสนับสนุน

ประการที่สอง สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมามีฐานะไม่ต่างจากสภา ใจึก เพราะหากรัฐบาลไม่สนใจ บทบาทในฐานะที่ปรึกษาก็จะหมดไป

ประการที่สาม องค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบทั้งหมด รวมถึงองค์กรอิสระทั้งหมด ได้ กลายเป็นองค์กรที่ถูกแทรกแซงด้วยกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอำนาจทางการเมืองหนุนหลัง ไม่มากก็น้อย ทั้งนี้

ประการที่สี่ การให้อำนาจนายกรัฐมนตรีสูงเกินไป แทนที่จะก่อให้เกิดผลดี กลับทำให้เกิด ระบบรัฐบาลแบบ “ข้าแ่ ข้ามีอำนาจแต่ผู้เดียว”

นอกจากนี้ ก็ยังมีประเด็นเล็กๆ อีกจำนวนมากที่ต้องแก้ไข อย่างเช่น เงื่อนไขกฎหมายที่ทำให้ ส.ส. ต้องขึ้น หรือเป็นทาสกับพรรค และประเด็นเรื่องผู้สมัครต้องจบปริญญาตรีที่น่าจะหยิบยกขึ้นมา แก้ไข

ผมคิดว่าถ้าประชาชนช่วยกันเคลื่อนไหวผลักดันการปฏิรูปการเมืองครั้งที่ 2 การปฏิรูปครั้งนี้จะกลายเป็นประตูทางออกทางการเมืองที่หลากหลายๆ ฝ่ายเห็นพ้องกันว่า “การเมืองไทยได้ก้าวมาถึงทางตันแล้ว”

แต่ถึงอย่างไร ผมคิดว่า เราน่าจะไม่คิดเฉพาะแต่เรื่องของการปฏิรูปการเมือง เหมือนครั้งที่แล้ว เราน่าจะคิดเรื่องการปฏิรูปแบบบูรณาการ ขึ้น

พูดง่าย ๆ ผมคิดว่า เราน่าจะตั้งคณะกรรมการขึ้น 4 ชุด

ชุดแรก คือ ชุดที่ปฏิรูปรัฐธรรมนูญ และการเมืองไทย

ชุดที่สอง คือ การปฏิรูปวัฒนธรรม และการศึกษา โดยดูจากความล้มเหลวในการแก้ปัญหาดังกล่าว

ชุดที่สาม คือ เรื่องเศรษฐกิจซึ่งน่าจะหันมาศึกษาการสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ว่าจะวางรากฐานระบบนี้ได้อย่างไร

ชุดที่สี่ คือ กลุ่มที่ศึกษาความล้มเหลวในการปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ และวางแผนแก้ปัญหานี้ว่าจะแก้กันอย่างสันติวิธีได้อย่างไร

ชุดที่ 2 ถึง 4 น่าจะจัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอผ่านสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางเสนอแนะอย่างเป็นรูปธรรม ที่ประชาชนนำเสนอต่อรัฐบาล

ผมขอสรุปสุดท้ายว่า สภาวะวิกฤติในตัวเองก็คือ โอกาส วิกฤติการเมืองปัจจุบันกำลังสร้างโอกาสให้เราได้ก้าวสู่ยุค “สังคมแห่งการเรียนรู้” และระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

การจัดตั้งชุมชนเพื่อศึกษาปัญหามันเมืองอย่างจริงจังในขอบข่ายทั่วประเทศ คือ ขบวนการการสร้าง “สังคมแห่งการเรียนรู้” แบบหนึ่ง

เมื่อเราศึกษาเรียนรู้ และเข้าใจปัญหาอย่างถึงราก การเริ่มต้น **คิดใหม่ ทำใหม่** ก็จะเกิดขึ้นอย่างเป็นจริง

ในเวลาเดียวกัน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ดังกล่าว จะกลายเป็นรากฐานของระบบประชาธิปไตยใหม่ หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม